Europaparlamentet
2019–2024

Plenarhandling

B9-0341/2021

7.6.2021

FÖRSLAG TILL RESOLUTION

till följd av ett uttalande av vice ordföranden för kommissionen/unionens höga representant för utrikes frågor och säkerhetspolitik

i enlighet med artikel 132.2 i arbetsordningen

om människorättssituationen och den politiska situationen i Kuba
(2021/2745(RSP))

Leopoldo López Gil, Michael Gahler, Isabel Wiseler-Lima, Gabriel Mato, Antonio López-Istúriz White
för PPE-gruppen

B9-0341/2021

Europaparlamentets resolution om människorättssituationen och den politiska situationen i Kuba
(2021/2745(RSP))

Europaparlamentet utfärdar denna resolution

– med beaktande av sina tidigare resolutioner om Kuba, särskilt resolutionerna av den 15 november 2018 om människorättssituationen i Kuba[1], av den 3 december 2019 om fallet José Daniel Ferrer[2] och av den 5 juli 2017 om utkastet till rådets beslut om ingående på Europeiska unionens vägnar av avtalet om politisk dialog och samarbete mellan Europeiska unionen och dess medlemsstater, å ena sidan, och Republiken Kuba, å andra sidan[3],

– med beaktande av avtalet om politisk dialog och samarbete mellan Europeiska unionen och Kuba, som undertecknades i december 2016 och som tillämpats provisoriskt sedan den 1 november 2017[4],

– med beaktande av utfrågningen om Kuba i delegationen för förbindelserna med länderna i Centralamerika, som anordnades den 11 december 2020.

– med beaktande av den informella videokonferens med medlemmarna i gemensamma rådet EU–Kuba, som hölls den 20 januari 2021[5],

– med beaktande av den tredje formella människorättsdialogen inom ramen för avtalet om politisk dialog och samarbete den 26 februari 2021[6],

– med beaktande av den allmänna återkommande utvärdering om Kuba som gjordes av FN:s råd för mänskliga rättigheter i maj 2018,

– med beaktande av den internationella konventionen om medborgerliga och politiska rättigheter och andra internationella fördrag och instrument på människorättsområdet,

– med beaktande av årsrapporten för 2020 från den interamerikanska kommissionen för de mänskliga rättigheterna (IACHR),

– med beaktande av de offentliga utfrågningarna under IACHR:s 179:e session,

– med beaktande av IAHCR:s resolutioner 7/2021, 14/2021 och 24/2021,

[1] EUT C 363, 28.10.2020, s. 70.
[2] Antagna texter, P9_TA(2019)0073.
[3] EUT C 334, 19.9.2018, s. 99.
[4] EUT LI 337, 13.12.2016, s. 3.
[5] Gemensamma rådet EU–Kuba 20 januari 2021
[6] Människorättsdialog inom ramen för avtalet om politisk dialog och samarbete av den 26 februari 2021.

– med beaktande av FN:s konvention mot tortyr och annan grym, omänsklig eller förnedrande behandling eller bestraffning, som antogs av FN:s generalförsamling den 10 december 1984 och som Kuba är part i,

– med beaktande av EU:s riktlinjer om människorättsförsvarare,

– med beaktande av den allmänna förklaringen om de mänskliga rättigheterna, som Kuba har undertecknat,

– med beaktande av artikel 132.2 i arbetsordningen, och av följande skäl:

A. Den 5 juli 2017 gav Europaparlamentet sitt samtycke till avtalet om politisk dialog och samarbete. Samtidigt som parlamentet godkände avtalet antog det en resolution där EU uppmanades att stödja parlamentets åsikter om demokrati, allmänna mänskliga rättigheter och grundläggande friheter såsom yttrandefrihet, mötesfrihet och politisk föreningsfrihet samt informationsfrihet i alla dess former. Genom avtalet om politisk dialog och samarbete bekräftade bägge parter sin respekt för allmänna mänskliga rättigheter enligt den allmänna förklaringen om de mänskliga rättigheterna och andra relevanta internationella människorättsinstrument. Avtalet innehåller en så kallad människorättsklausul, som är en bärande standardbeståndsdel i EU:s internationella överenskommelser som gör det möjligt att häva avtalet om bestämmelserna om mänskliga rättigheter åsidosätts.

B. Mänskliga rättigheter, frihet samt människors värdighet och välbefinnande är bäst representerade och försvarade i en demokrati, vilket bland annat innebär maktväxling, fria och rättvisa val och respekt för politisk mångfald. I artikel 5 i den nyligen antagna kubanska konstitutionen betonas Kubas kommunistparti som den yttersta statliga makten, förstärkt genom artiklarna 4 och 229, som understryker socialismen som ett oåterkalleligt system. Sedan den nya kubanska konstitutionen godkändes den 10 april 2019, och fram till april 2021, har 1 946 rättsliga normer antagits till nackdel för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna.

C. Efter det att avtalet om politisk dialog och samarbete trädde i kraft för nästan fyra år sedan har inga konkreta framsteg gjorts i Kuba när det gäller de allmänna principer och mål som eftersträvas genom avtalet. Tvärtom har den kubanska regimen ökat förtrycket och kränkningarna av de mänskliga rättigheterna i Kuba. Sedan avtalet om politisk dialog och samarbete trädde i kraft har det inte skett en enda meningsfull förändring i syfte att förbättra situationen för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna i Kuba eller de kubanska medborgarnas ekonomiska och sociala situation. Problemen har fortsatt att förvärras i hela det kubanska samhället och lett till en ny våg av motstånd och fredliga demonstrationer från betydelsefulla segment inom det kubanska samhället, som har utsatts för förtryck och brutalt omintetgjorts av de kubanska myndigheterna och regimens repressiva strukturer.

D. April har varit den mest repressiva månaden sedan början av 2021, eftersom det kubanska observatoriet för mänskliga rättigheter (OCDH) har dokumenterat mer än 1 018 repressiva åtgärder mot människorättsaktivister och oberoende journalister, varav 206 var godtyckliga frihetsberövanden och 13 inbegrep grovt våld. De kubanska myndigheterna bröt sig olagligen in i den oberoende konstnärens, San Isidro-rörelsens samordnare Luis Manuel Otero Alcántaras hem och höll honom godtyckligt

frihetsberövad i flera timmar utan åtal. Enligt organisationen Prisoners Defenders finns det för närvarande 150 politiska fångar i Kuba. Mellan mars och maj 2021 registrerades 31 nya ärenden. Under de senaste tolv månaderna fram till den 1 juni 2021 har förteckningen omfattat 199 politiska fångar i Kuba och 65 nya fall av politiskt motiverade fängslanden, vilket i snitt innebär 5,4 nya fall av politiskt motiverade fängslanden per månad. De senaste månaderna har man avslöjat allt fler fall av tortyr och misshandel av politiska fångar i fängelser.

E. Den kubanska strafflagen innehåller bestämmelser om ”nödläge” och ”säkerhetsåtgärder före brott”, på grund av vilka mer än 8 000 personer hålls fängslade utan åtal och ytterligare 2 500 har dömts till tvångsarbete.

F. Enligt den kubanska strafflagen bestraffas alla tjänstemän som inte avslutar medicinska uppdrag eller beslutar att inte återvända till Kuba med åtta års fängelse. I resolution 168 från Kubas ministerium för internationell handel och utländska investeringar åläggs alla tjänstemän utomlands som arbetar för staten eller för statligt ägda företag, inklusive hälso- och sjukvårdspersonal, omotiverade uppgifter och skyldigheter som kränker den mänskliga värdigheten och de mest centrala och grundläggande mänskliga rättigheterna, som måste erkännas för alla människor. Dessa medicinska uppdrag skulle kunna betraktas som en modern form av slaveri. Kuba bryter mot Internationella arbetsorganisationens (ILO) konventioner nr 29 och nr 105 om tvångsarbete och mot artikel 38 i avtalet om politisk dialog och samarbete.

G. I IACHR:s årsrapport för 2020 pekar man på en rad anklagelser om övergrepp och människorättskränkningar från den kubanska statens sida mot kubansk hälso- och sjukvårdspersonal som fått i uppdrag att arbeta utomlands under en täckmantel av så kallade medicinska uppdrag. I uttalandet från FN:s högkommissarie för mänskliga rättigheter (CUB 6/2019) om de kubanska medicinska uppdragen underströks vårdpersonalens osäkra och omänskliga arbetsförhållanden, och dessa anklagelser backades upp av Human Rights Watch och 622 vittnesmål.

H. Vid tre tillfällen har Europaparlamentets Sacharovpris för tankefrihet tilldelats kubanska aktivister: Oswaldo Payá 2002, Damer i vitt 2005 och Guillermo Fariñas 2010. Sacharovpristagarna och deras anhöriga trakasseras och hotas fortfarande regelbundet och hindras att lämna landet och att delta i internationella evenemang eller evenemang som anordnas av Europaparlamentet.

I. Sacharovpristagare som Berta Soler och aktivister som Jose Daniel Ferrer, Luis Manuel Otero Alcántara och Reinaldo Escobar har bjudits in flera gånger av parlamentet, senast den 11 december 2020. De kubanska myndigheterna har systematiskt lagt hinder i vägen för deras deltagande, såsom i december 2020, då de godtyckligt grep Berta Soler och Reinaldo Escobar och dessutom begränsade de övriga deltagarnas internetanslutning. Ordföranden för delegationen för förbindelserna med länderna i Centralamerika, ordföranden för utskottet för utrikesfrågor och en av parlamentets vice talmän undertecknade en gemensam förklaring där de fördömde trakasserierna mot dessa aktivister. Varken Europeiska utrikestjänsten eller EU:s delegation i Kuba har någonsin gjort ett uttalande till deras försvar eller visat något som helst offentligt eller privat stöd.

J. Det finns en tydlig, eller åtminstone underförstådd, överenskommelse mellan utrikestjänsten och den kubanska regimen om att inte offentligt framföra någon form av kritik mot den kubanska regimens eventuella kränkningar av de mänskliga rättigheterna. EU:s ambassadör i Havanna, Alberto Navarro, har undertecknat en skrivelse till Förenta staternas president, där han bland annat begärde att det amerikanska embargot mot Kuba skulle hävas och efterlyste icke-inblandning i kubanska angelägenheter. Detta utgör ett tydligt överskridande av ambassadörens diplomatiska mandat och visar den ytterst politiserade roll som EU:s ambassad i Havanna spelar. Navarro har gjort offentliga uttalanden om att Kuba inte är en diktatur.

K. Den tredje formella människorättsdialogen mellan EU och Kuba hölls den 26 februari 2021 och var resultatlös, precis som de tidigare dialogerna. Varje politisk dialog måste inbegripa en direkt, intensiv dialog med det oberoende civila samhället och alla politiska aktörer inom oppositionen utan några begränsningar, vilket betonas i artikel 36 i avtalet om politisk dialog och samarbete. Den kubanska regimen har förvägrat flera icke-statliga respektive oberoende organisationer rätten att delta i dessa dialoger om de mänskliga rättigheterna. Utrikestjänsten har i tysthet ställt sig bakom regimens veton. Dialogen är avsedd att ge konkreta resultat och kan inte betraktas som ett mål i sig.

L. Europaparlamentet har vid flera tillfällen bjudit in den kubanska regeringens diplomatiska företrädare till utfrågningar och verksamhet som avser Kuba. Dessa inbjudningar har inte enbart fått avslag utan också svar i form av en skrivelse späckad med förolämpningar och ogrundade anklagelser mot parlamentet och dess ledamöter. Parlamentet är med största sannolikhet den enda EU-institution som inte har fått tillstånd att besöka Kuba sedan avtalet om politisk dialog och samarbete preliminärt trädde i kraft. En sådan attityd går tydligt stick i stäv mot det väsentliga inslag som bör ligga till grund för ett avtal om politisk dialog.

1. Europaparlamentet fördömer skarpt kvarhållandet av politiska fångar, den ihållande och bestående politiska förföljelsen samt trakasserierna mot och de godtyckliga frihetsberövandena av dissidenter i Kuba. Parlamentet fördömer också de pågående angreppen mot konstnärer inom San Isidro-rörelsen, fredliga dissidenter, oberoende journalister, människorättsförsvarare och medlemmar av den politiska oppositionen. Parlamentet kräver att dessa åtgärder omedelbart ska stoppas och att man omedelbart ska frige samtliga politiska fångar och personer som hålls godtyckligt frihetsberövade enbart för att de utövat sin yttrande- och mötesfrihet. Parlamentet kräver bättre garantier för rätten till en rättvis rättegång och rättsväsendets oberoende, och att man ser till att frihetsberövade personer har tillgång till en oberoende advokat, i enlighet med artikel 24 i avtalet om politisk dialog och samarbete.

2. Europaparlamentet fördömer skarpt det godtyckliga frihetsberövandet av Aymara Nieto Muñoz, Mitzael Díaz Paseiro, Iván Amaro Hidalgo, Edilberto Ronal Arzuaga Alcalá, Yandier García Labrada, Denis Solís González, Luis Robles Elizástegui och de 64 samvetsfångarna. Parlamentet uppmanar med kraft de kubanska myndigheterna att frige dem omedelbart.

3. Europaparlamentet beklagar djupt att den kubanska regimen varken åtar sig eller är beredd att eftersträva ens de minsta framsteg i riktning mot förändring eller att öppna

dörrar som kunde möjliggöra olika sätt att reformera regimen och därmed förbättra det kubanska samhällets sociala och politiska deltagande samt medborgarnas levnadsvillkor, och anser det ytterst beklagligt att regimen avvisar alla demokratiska åtgärder. Parlamentet beklagar att situationen för mänskliga rättigheter och demokrati inte har förbättrats trots att avtalet om politisk dialog och samarbete trädde i kraft för nästan fyra år sedan, liksom att det inte har medfört några betydande och konkreta positiva resultat för det kubanska folket. Parlamentet anser att avtalet enbart har bidragit till att försköna den kubanska regimen och till dess officiella erkännande inom det internationella samfundet, när det i själva verket är uppenbart att det är fråga om en antidemokratisk avvikelse i regionen som nu har pågått i över sex årtionden.

4. Europaparlamentet erkänner det kubanska folkets rätt att kräva demokratisering av sitt land genom en dialog med det civila samhället och den politiska oppositionen i syfte att upprätta en färdplan för demokratiska flerpartival.

5. Europaparlamentet uppmanar utrikestjänsten att insistera på att de kubanska myndigheterna uppfyller de bindande skyldigheter som fastställs i avtalet om politisk dialog och samarbete mellan EU och Kuba, särskilt när det gäller respekten för grundläggande mänskliga rättigheter och grundläggande friheter, i enlighet med artikel 1.5 i avtalet.

6. Europaparlamentet fördömer den kubanska statens systematiska kränkningar av arbetsrätten och de mänskliga rättigheterna för sin hälso- och sjukvårdspersonal som fått i uppdrag att arbeta utomlands under medicinska uppdrag, det vill säga kränkningar vilka strider mot de grundläggande ILO-konventioner som ratificerats av Kuba. Parlamentet uppmanar med kraft Kuba att effektivt genomföra och följa den amerikanska konventionen om de mänskliga rättigheterna och ILO:s konventioner nr 29 respektive 105.

7. Europaparlamentet påminner om att avtalet om politisk dialog och samarbete innehåller en bestämmelse om hävande av avtalet som bör tillämpas om människorättsbestämmelser åsidosätts. Parlamentet anser därför att Europeiska unionen noga måste följa och övervaka hur de mänskliga rättigheterna och grundläggande friheterna i Kuba respekteras vid genomförandet av avtalet, och regelbundet rapportera om detta till parlamentet. Parlamentet anser att frihetsberövandet av Denis Solís González, Luis Robles Elizástegui, Maykel Castillo Pérez (” Osorbo”), och över 120 politiska fångar och samvetsfångar, samt alla godtyckliga och repressiva åtgärder som registrerades i april och juni 2021, inbegripet åtgärderna mot medlemmarna i San Isidro-rörelsen och upphovsmännen till videon ”Patria y Vida”, utgör ett särskilt brådskande fall i enlighet med artikel 85.3 b i avtalet om politisk dialog och samarbete. Parlamentet uppmanar därför EU att sammankalla ett brådskande möte om denna fråga.

8. Europaparlamentet upprepar att mänskliga rättigheter är en väsentlig del av avtalet om politisk dialog och samarbete, vilket betonas i artiklarna 1.5, 2 c, 5, 22 och 43.2. Därför uppmanar parlamentet rådet att tillämpa bestämmelserna om fullgörande av de skyldigheter som anges i artikel 85 i avtalet, inbegripet dess upphävande, om de kubanska myndigheterna fortsätter att kränka de mänskliga rättigheterna, vilket skulle utgöra ett väsentligt brott mot avtalet om politisk dialog och samarbete på grund av ”en kränkning av en av detta avtals grundsatser enligt artiklarna 1.5 och 7”.

9. Europaparlamentet begär att den kubanska regeringen genomför rättsliga reformer för att garantera press-, förenings- och demonstrationsfrihet och inleder politiska reformer som möjliggör fria, rättvisa och demokratiska val som tar hänsyn till det kubanska folkets suveräna och fria vilja. Parlamentet uppmanar med kraft den kubanska regeringen att anpassa sin människorättspolitik till de internationella normer som fastställs i de stadgor, förklaringar och internationella instrument som Kuba har undertecknat, och att låta det civila samhället och politiska aktörer inom oppositionen delta aktivt i det politiska och sociala livet, utan några begränsningar.

10. Europaparlamentet fördömer att det kubanska och europeiska oberoende civila samhället systematiskt nekas deltagande i människorättsdialogerna mellan EU och Kuba, eftersom det är oförenligt med avtalet om politisk dialog och samarbete. Parlamentet konstaterar att detta särskilt var fallet under den tredje formella människorättsdialogen den 26 februari 2021 för att den kubanska regeringens vägrade bevilja dess tillstånd, och framhåller att detta är något som EU inte bör acceptera. Parlamentet efterlyser därför en institutionaliserad, formell, öppen och offentlig dialog mellan EU och Kuba där det civila samhället deltar, med respekt för pelarna i avtalet om politisk dialog och samarbete, i likhet med de dialoger som förs med andra länder med vilka EU har ingått samarbetsavtal. Parlamentet påminner utrikestjänsten och medlemsstaterna om att avtalet om politisk dialog och samarbete understryker att det civila samhällets deltagande är avgörande för utvecklingen av dialogen inom ramen för avtalet (ingressen och artiklarna 19, 36, 42.1, 47.6 e och 59.2). Parlamentet påpekar därför att om man utesluter det civila samhället i EU och Kuba och alla politiska aktörer inom oppositionen innebär det att man utplånar en viktig del av avtalets beskaffenhet.

11. När det gäller finansiering påminner Europaparlamentet om att det strider mot bestämmelserna i avtalet om politisk dialog och samarbete att endast gynna organisationer eller enskilda personer med anknytning till den kubanska regeringen och att utesluta oppositionsorganisationer eller andra företrädare för det civila samhället. Parlamentet begär därför att alla berörda parter inkluderas i samarbetsfinansieringen, oberoende av den kubanska regeringens godkännande.

12. Europaparlamentet beklagar djupt att de kubanska myndigheterna vägrar låta parlamentets utskott, delegationer och vissa politiska grupper besöka Kuba, trots att parlamentet har gett sitt samtycke till avtalet om politisk dialog och samarbete. Parlamentet uppmanar myndigheterna att omedelbart tillåta inresa i landet.

13. Europaparlamentet uppmanar EU att under hela denna dialog stödja parlamentets vision om demokrati, allmänna mänskliga rättigheter och grundläggande friheter såsom yttrandefrihet, mötesfrihet och politisk föreningsfrihet samt informationsfrihet i alla dess former, liksom även dess globala politik till stöd för människorättsförsvarare. Parlamentet bekräftar dock att människorättsdialogerna hittills inte har förhindrat politiskt motiverade frihetsberövanden i Kuba. Parlamentet påpekar att denna typ av frihetsberövande i stället har ökat avsevärt under de senaste åren, enligt den kubanska kommissionen för mänskliga rättigheter och nationell försoning (CCDHRN).

14. Europaparlamentet uppmanar vice ordföranden för kommissionen/unionens höga representant för utrikes frågor och säkerhetspolitik att erkänna att det finns en politisk opposition mot den kubanska regeringen och att således inkludera den i den politiska

dialogen mellan EU och Kuba. Parlamentet uppmanar företrädarna för alla medlemsstater att ta upp människorättsfrågor under sina besök hos de kubanska myndigheterna och att träffa Sacharovpristagarna när de reser till Kuba, för att garantera ett konsekvent internt och externt genomförande av Europeiska unionens människorättspolitik.

15. Europaparlamentet uppdrar åt talmannen att översända denna resolution till Kubas regering och nationalförsamling, vice ordföranden för kommissionen/unionens höga representant för utrikes frågor och säkerhetspolitik, kommissionen, EU:s särskilda representant för mänskliga rättigheter, medlemsstaternas regeringar och parlament samt till FN:s högkommissarie för mänskliga rättigheter.